Михайло КРАСУСЬКИЙ
ДАВНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
(Переклад з російської)

Займаючись довший час порівнянням арійських мов, я прийшов до висновку, що українська мова є старшою не лише за усі слов'янські, не виключаючи и так звану старослов'янську, але й за санскрит, давньо-грецьку, латину та інші арійські (індо-європейські) [Підкреслення у тексті та коментарі у квадратних дужках мої — перекладач].

Та між тим українська мова до цього часу не має навіть впорядкованого словника! [Наприкінці 19 сторіччя це дійсно було так через заборону у Російській імперії освіти та книгодрукування українською мовою. Славнозвісний словник Грінченка з'явився лише на початку 20 сторіччя] Проте, ця обставина не завадила нашим та іноземним філологам відкрити дійсне джерело давніх мов. До того ж останнім часом закордонні вчені почали переконуватися, що колискою арійських племен не була Середня Азія, а була так звана Сарматська (або Слов'янська) долина. На цій рівнині й понині живуть українці та колоністи на півночі, що походять від них: новгородці та взагалі росіяни. Відомо, що новгородський діалект російської найбільш подібний до української мови [З усіх колоній Київської Русі Новгородська республіка (1137-1478) була заселена значно більшою кількістю вихідців з метрополії — України — ніж Московське князівство. Пізніші незалежність та самобутність Новгорода була знищена московським царем Іваном Третім. У результаті його походів та масових убивств мирного населення у 15 сторіччі Новгород було приєднано до Московської держави].

Взагалі визнано, що цивілізація сильно впливає на псування та зміну початкових мовних форм, тому французи та італійці вже не розуміють латини, і німці — Готської мови. Таким чином, і давня індійська цивілізація з первісної мови виробила санскрит, котрий вже зовсім не вважається як раніше "батьком усіх арійських мов". А, позаяк культура мало вплинула на українську мову [суперечливе твердження, проте автор вочевидь мас не увазі сучасне йому невтішне становище української культури доведеної у 19 ст. до такого стану століттями цілеспрямованого нищення з боку російського імперського режиму], то не дивно, in вона зберіглася краще за інші. Так від українського слова **ходити** походить **находити, знаходити,** а по тому й **знахар,** або той, **що знає** де що знайти, як взятися за справу та інше. Звідси нове слово **знати,** санскритською пишеться **gnatum,** вимовляється — **"джнатум"** (знати). З цього бачимо, що первісне українське **з** перероблене на **g** (дж), у латині на **g**, у німецькій та англійській на **k**, у італійській та французькій на **c**, наприклад **conoscere, connaitre** (знати). У тому ж, що й **знахар** та **знати** походять від **знаходити** (по польському — **znachodzic),** неможливо сумніватися. Так само точно від латинського venire походить **invenire,** але ці форми вже є порівняно новими тому у слов'ян їх вже немає. Польське **invenciya** вже взяте з латини по прийнятті християнства.

Немає сумніву, що назви чисел, що їх вживають усі індо-європейські народи, належать глибокій давнині, тож якби ми могли пояснити їхнє (тобто назв чисел) походження, то таким чином знайшли б ключ до розв'язання арійського питання. Ось як, на мою думку, на підставі форм української мови можна пояснити походження назв перших чисел, а саме:

1

Один походить від укр. **од-він** (від нього), розуміючи під цим, що рахування починається від першого пальця руки. Проте, це не новина, та й взагалі загальновизнано, що для назви одиниці використовувався займенник. Укр. **він,** російською — он; чеською — **on;** польською — **on, ony;** у новгородців зустрічаємо **ен, ена** (він, вона), у санскриті — **ena** (той), але й у тверських корелів *вона* означає *він,* а *він — вона,* литовською — **anas** (він), **wenas** (один). Укр. **одне,** російське **одно,** польське **jedno,** Італійське **uno,** відкидає **g**; так само й лат. **unus, una** (один, одна) замість **udnus** та **udna,** грецьке **en, enos** замість **eden, edenos,** анґл. **one,** німецьке **ein,** французьке **un.** Санскр. **una** у значенні *один, одна* відшукуємо у формі **una vin-canti,** що вже змінена з лат. **unus-deviginiti, unde-viginiti** (дев'ятнадцять). Так запозичення (прикладів можна знайти багато) спростовує думку, яка стверджує, що слов'яни відокремилися від індусів останні. Навпаки індуси відокремилися від них, ще раніше, ніж від греків, римлян та литовців.

2

Два, двоє походить від **твій, твоє.** Тут мається на увазі другий палець руки — вказівний, що слугує для позначення особи, що їй належить якійсь предмет. Польською замість **twoja** часто вживається **twa** (твоя). У санскриті **tva, tvam** означає *ти,* **dva** означає *два,* італійською **tuo** (твій), **duo** (два), готське **—twa,** анґл. — **two,** німецьке — **zwei.** Укр. **дві,** польською також — **dwie,** російською — **две,** але у санскр. **dwi** означає теж саме, що й **dwa** та вживається лише на початку складних числівників. Це, без сумніву, вже запозичене з українських змінених форм. Так, замість *"дваcто"* українець завжди каже ***двісті,*** що російською — **двести** польською — **dwiescie.** Українське і перейшло також й у латину, наприклад: **viginti** ex **dviginti** замість **dwaginti** (двадцять). А деякі стверджують що українське і вже в історичний час походить від **Ъ** (ять) (польське **ie**), тоді як українське ***новійший*** пишеться і у латині **novissimus,** а не як російське та польське **новейший.**

3

Українське **три** походить від ***тере, тре*** (3-тя особа однини від *терти*), бо середній палець тре бокові. Італійське **tre** (три) найбільше зберігло початкову українську форму. Лат. **tres,** анґл. **three,** грецькі **treis,** німецьке **drei,** французьке **trois.** Але українець мав змінити **тре** на **три,** аби відрізняти числівник під дієслова [крім того, на Західній Україні чергування и та є у вимові та діалектах зустрічається досить часто]. Те ж саме й литовське **trys,** польське **trzy,** російське **три** (читається — "трі") та санскр. **tri,** як і російське. Проте,

українець не каже *"тритій",* але *третій,* і тут між іншим відшукалося закінчення **-т**, яке у росіян збереглося у формі **трет** (що українською означає — **тре).**

4

Українське **<u>чотири, штири,</u>** польське **estery** кельтське **cetir,** походять від українського ***ще-тере*** бо четвертий палець "все ще те" інші, як і третій. По санскритському (у латинській транскрипції) **thshatur,** вимовляється - **"чатур"** (чотири), литовською — **keturi,** латинське **quatuor** та грецької змінюючи **thsh** на **t — tettares, tessares.** ***Четвертнії*** кельтською **cethvirtas,** литовською — **ketvirta** [Порівняй українське - четвірка], сансp. **thshaturtha,** грецьк. **tettartos.** Латинське **quartos** відкидає всередині **t** замість литовського **ketvirtus,** так само польське **czworo** загубило **t** від ***четверо,*** санскритською — **thshawar,** чеською — **ctvar.** Вже від польського **czworo** походить англійське **four** (чотири), німецькі **vier, vierte;** а що німці роблять з **vox!** Натомість Готське **fivor** (чотири) замість **"fitvor"** змінює українське **ч**, або санскритське **thsh** та грецьке **t** на **f**. Санскритська форма **thshatur** замість ***чотири,*** а також лат. **quatuor** замість литовськ. **keturi,** зовсім не мають нас дивувати, як згадаємо, що у деяких місцевостях Росії замість російського четыре, кажуть **"чатыри"** тощо, наприклад: *жана* (замість рос. *жена); табе, сабе, яго* (замість *тебе, себе, его).* У санскриті частіше українське **о** змінюється на **а** так само, як в одному з російських діалектів, що його звуть *"акаючим",* що на переконання російських вчених пішло від змішання з чужинцями. Хоча росіяни вимовляють **а**, та все ж ще по старому пишуть **о**, так само, як пишуть та вимовляють **о** у новгородському діалекті та українській мові [У сучасній російській, навіть літературній, мові "акання" стало нормою. У ній, попри написання, ніхто не вимовляє *молоко, собака* — слід казати *малако, сабака* тощо. Причина цього полягає в особливостях мовного апарату фіно-угорських племен — корінного населення Московії, що підкорилося українським колоністам з Руси та стало етнічною основою для формування пізнішої російської нації]. Тож думка деяких вчених, що українське **о** походить від санскритського **а** (а не навпаки), не має наукового підґрунтя. Інакше довелося б стверджувати, що від індо-європейців також походять чуди, чуваші, мордва [народи, які живуть на північ та схід від міста Москви] та інші, що як відомо належать до угрофінської Групи. Ні, <u>я вважаю, що не лише справжня російська мова є порівняно новою так само, як білоруська, але й стара литовська мова, що наближається до санскриту та латини, також великою мірою зіпсута змішанням.</u> Литва з трьох боків була оточена чужинцями.

5

<u>П'ять, п'ятий</u> походить від українського ***пів-утятий,*** чи **підтятий** (напів урізаний, підрізаний, втятий), вказує на розміри п'ятого пальця у порівнянні з іншими. **П'ять** чеською — **pet,** старосло'янське носове **пенть,** старопольське також носове **pent, penc,** грецьке **pente,** санскритське **pantshan,** або **"панчан".** П'ятий чеською — **paty,** польською — **pionty, piaty,** ведійське **pantshata,** грецьке **pemptos,** звідси, змінюючи **p** на **t**, англійське **fifth** (п'ятий), німецьке **fuenf** (п'ять). Але й російське *это* (це) простий люд переробляє на *енто, ефто,*

евта. Так само утворилися й німецьке **fuenf,** та англійське **five** (п'ять). Литовською **penktas** (п'ятий), латиною **quintus,** але й санскритське **ap** (вода), латиною — **aqua (p** змінюється на **qu**). Тут доречно буде згадати, що носові звуки, що увійшли до старослов'янського та польського **пенть** й **pent pienc,** грецького **pente**, санскр. **pantshashan,** зовсім не можна вважати, як це деякі роблять, рідними та природними для індо-європейських народів, бо вони набуваються через вплив вологого клімату та запалень носової оболонки, нежиті то що. Людина, що має нежить завжди гундосить п говорить "у ніс". Тому й не дивно, що поляки, чи то колишні західні поляни, набули носові звуки, бо відомо, що колишня Речьпосполіта була майже повністю вкрита ставами та болотами. Греки також жили майже на воді, а щодо індусів, в яких санскрит був одним із багатьох діалектів, то вони й зараз по при сильну спеку та посуху, впродовж кількох місяців на рік живуть у багнюці, а цілі області зв'язку із періодичним сезоном дощів стають і in прохідними. Натомість руси-українці жили й живуть у сухому кліматі влітку і взимку, тож і не терплять носових звуків ще більше, ніж росіяни, що мешкають зараз на півночі, у кліматі вологішому. Вище вже зазначалося, що простолюд у них вже змінює *это* на *енто* та інше. Таких звуків у Росії вже багацько, тож росіяни відрізняються непоганою французькою вимовою.

6

Українське <u>**шість**</u> походить від ***ще-єсть,*** тобто скінчивши рахувати на одній руці, починається так само на іншій, тобто *ще існує* можливість рахувати. Українське **ще** досить часто вимовляється як **ше.** Шість латиною буде **sex**, гебрейське **шаш,** литовське **szeszi,** санскр. **shash** (читаємо **шаш** або **шать),** грецьке **sfechs**, **eks,** провансальське **ksiks,** ґотське **saihs,** німецьке **sechs,** англійське **six.** Це останнє пишеться через і, так само, як українське змінене **шість.** Щодо санскр. **shash,** то тут **е** замінене на **а**. Як третій отримує друге **т** від закінчення **тре(т),** так само лат. **sex,** гебрейське **шеш** та інші втратили своє **t**, але знову набувають його у деяких похідних формах, а саме: італійське **sesto** (шостий), латинське **sextus**, санскритське **shashta.** Тут доречно буде згадати, що українське ***ще,*** старослов'янське **еште** не походять від латинського **etiam,** навпаки, українське **ще** чи **сче** проглядається у грецьких та латинських закінченнях на **-sko,** наприклад **sene-sco** (старіюся або "старію-ще"). На означення вищого ступеню українець вживає ще, наприклад, **новіший** *(новий-ще),* російською — **новейший,** польською — **nowiejszy** або **nowszy,** латиною — **novissi-mus**. У множині українське **новіші,** польське — **npwiejsi,** також **nowsi,** у санскриті перероблено на носове **nawjans** або **nawjes** (найновіший). Взагалі українське **ще** відіграє велику роль у наших мовах. Українське ***був-ще*** створює російське **бывший** (колишній, бувший), польське **bywszy.** Українське ***ділаю-ще,*** утворює російське **делающий** (той, що робить щось), або польське **dzialajac, dzialajacy** тощо.

7

Польське **siedem, siedm,** чеське **sedm** заміси **sedem,** українське **сьомий, седьмий** зберегло початкову форму та літеру **д**, та само, як польське **siodmy.** Немає сумніву, що назва цього числа походить від українського **сидимо,** або залишаємося без роботи, святкуємо цей день після 6 днів праці. Італійською **sedemo** (сидимо) має таке ж закінчення, як і в укр. Польське **siedzimy** має правильніше закінчення, бо воно, як і латинське **-mus,** походить від укр. **ми.** Українське **сім** (замість "сидим"), російське **семь,** італійське **sette,** лат. **septem** санскр. **saptam**, звідси гебрейське **шеба,** німецькі **sieben,** анґл. **seven,** зендське **hapta** замість sapt;і грецьке **epta.** Ми бачили, що греки з **pente** (п'ять) зробили **pemptos** (п'ятий). Таким самим чином виникло лат. **septem,** санскр. **saptam** замість **setem, sedem.** Як ми вже бачили раніше, від *тре(т)* пішло закінчення у слові *третій,* так само, як від *сидим* походить *седьмий,* литовською **septimus,** санскр **saptama** отже це доводить, що ми не помилили* % виводячи *три* від *тре(т). Як сім* замість *сидим* походить від укр. **сидимо**, тобто не працюємо, так само й укр. тиждень, польське **tydzien,** походить від українського **тиш-день,** тобто "день тиші» (спокійний, тихий день), та можливо є давнішим від числівника сім. Українське **неділя** (сьомий день тижня), також походить від **не-ділати** (нічого не робити, не працювати, відпочивати).

Українське **сімкрот** замість *"седмрот",* польське **siedmkroc,** санскр. **saptakritwas** (сім разів). Пи товське **tris kartas** (три рази), **du kartu** (два рази). Українське **кроть,** польське **kroc,** російське **крат**, старослов'янське **крате,** походить від української ***крутити.*** Від укр. ***скрутитися*** в значенні турбуватися, походять українські **скрута** (скрутне, важке становище), **скрутний, скрутно,** польське **kruto** російське **крутень** (у словнику В.Даля означає нетерплячий, швидкий, у тверському діалекті "окрутный" означає спритний, зграбний). Тож можемо стверджувати, що вже звідси, а саме від українського ***крутити*** в переносному сенсі виникли санскритські корені: **kar, kri** (робити, працювати), лат. **егео** (роблю, створюю), **creator** (творець), санскр. **kartar** (творець). Проте, українське слово ***крутити*** знаходимо в інших мовах також і в прямому значенні. Так наприклад: укр. **кручу** перейшло у старослов'янськім та польськім у носове **кронцом, krencem, krece,** санскр. теж носове **kunthshami** (читаємо **"крунчамі"** — згинаю), латиною вже не носове **cucio** (катую), **crux** (тортура, хрест) тощо. Польське **okrutny** (лютий), **okrutnie** (безжально, по-звірячому) також походить від українського ***вкрутити*** у значенні згинати, скручувати тощо. Російське **кручинить** у словникові Даля тлумачиться як *сумувати, знущатися.* Таким чином лат. **crucio** походить від того самого кореня, що й **егео,** але без української мови, якої не лише західні але й слов'янські вчені не знають достатньо, ми не могли утому пересвідчитися. Санскритське **krig** (читаємо **"крідж"** — грати, бавитися), походить від того самого кореня, бо від **крутити** походить **круг, кружляти,** російське **кружить,** польське **krazyc,** або гуляти, грати у коло, українською — **кружитися.** Від санскритського **krunthshami,** помилково виводять англійські **shrine, screen,** французьке **ecran,** але вони походять від українського **крити, скрити.** Звідси українське **скриня,** польське

skrzynia (скриня, шафа) тощо. Проте укр. **крити, покрити, накривати** знаходиться й в англійському **to cover** та у французькому **couvrir,** але слово **скриня** (лат. **scrinium)** напряму вироблене українцями, а не італійцями або греками.

8

Українське **вісім,** російське **восемь,** польське **osiem**, **osm,** походить від українського ***від-сім*** (від семи), або той, що йде після семи. На вислів, що польською звучить як **od,** російською — **от,** українці відповідно до законів фонетики вживають кілька форм: **від, од.** Таким чином *од-він* (див один) краще узгоджується, ніж *"від-він",* натомість *від-сім* краще, ніж *"од-сім".* Так від укр. **вісім** походить польське **osiem,** також можна вважати, що прямо з українського *від-сім* вийшло санскритські **washtim,** а по тому **ashtam ("аштам"** — вісім), литовське **aszutni,** ґотське **shtau,** латинське **octo**, французьке **huit,** валійське **with** (вісім). Таким чином ані греки, ані римляни вже не знали слов'янського **ш** та санскритського **sh,** тож санскр. **ashtan** змінилося на лат. **octo,** так само, як санскр *thshatur ("чатур")* латинською буде *quatuor,* бо українського **ч** та польського **cz,** також вже не знали жителі **Latinum,** хоча інші італійці до сьогодні ви мовляють **ce, ci** як **че, чі**, а також **see, sci,** як українське **ше**, **ши.** Виходить, що й їхні пращури (ні римські аристократи) знали укр**. ч** та **ш**, польськ, **cz, sz,** французьке **che,** англійське **ch, sen** тощо. Відомі слова "lasciate ogni speranca" Дант вимовляв точнісінько, як українець вимовляє *лишайте.* [Дійсно, вченими доведено, що перші мешканці Італії, "вчителі вчителів" — етруски походять з Середнього Подніпров'я — сучасна Україна — та мають спільність з праукраїнською Трипільською культурою].

9

Дев'ять походить від українського ***давити,*** бо дев'ятий палець **"давить"** чи *"тисне"* на восьмин але повторювати *"тре",* як для означення третього пальця вже було незручно. Тож бо й мав наш найдавніший математик знайти інший термін, що такой підходив би за сенсом. Лат. **novem,** санскр. **nawam** (дев'ять) виводять з санскр. **nawa,** лат. **novus** (новий). Дійсно, схожість значна, але цього ще недостатньо, бо ніхто не скаже, що наприклад українське ***дути*** походить від того самого кореня, що й англійське *duty* (обов'язок). Скоріше від укр. **дев'ять,** чеське **devet,** походить старослов. носове **девент, девонт,** польське **devenc, dzevec** та санскр. **avant,** потім **navant, navan.** Якщо лат. **novem** або санскр. **navan** могли вивести грецьке **ennea,** англійське **nine** (дев'ять), то тим більше українське первісне **д** могло бути відкинуте від форми **дев'ять,** як те саме зробили самі ж слов'яни у польському *osiem* замість українського *вісім.* В тому, що **дев'ять,** чеське **devet,** походить від українського ***давити,*** переконує нас й сама форма дев'ятого пальця, вигнута від натискання на бокові. Певно вищезгадані санскритське **nava,** латинське **novos,** українські **новий, новак** походять від того ж кореня, що й російське **невеста** (наречена) та польське **niewiasta** (жінка) або *недосвідчена,* та, що *не-відає.* Здається це підтверджує й форма грецького **nefos,** франц. **neuf,** анґл. **new** (новий).

Польське **nie wie** означає не знає, не відає, не розуміє; російське **невежа** означає власне неосвіченого, того, хто не знає, та відповідає грецькій формі **nefos.** Тож можна припустити, що первісна форма була "невий", потім новий, лат. **novus,** італійське **nuovo, novo,** французьке **nouveau** та санскритське через звичайну зміну українського **о** на **а** — **nava.**

10

Десять походить від українського ***досить,*** польське **dosyn, dose,** у новгородськім діалекті також **досыть,** а це походить від ***до-сита,*** лат. **ad-satis.** Десять чеською — **deset,** старослов. — **де-сонт,** польськ. — **desent, dziesiec,** санскр. — **dasan,** замість *дасант,* циганською — **деш,** латиною — **decern,** грецькою — **deka,** французькою — **dix**, германською — **zehen,** німецькою — **zehn,** англійською — **ten,** китайською — **tschi** (десять). Санскритське **dasan** Бонн виводить з **dwa** та **san** замість **thshan,** закінчення **panthshan** (п'ять) або два рази п'ять, але, як ми бачили вище , той самий вчений Бонн стверджує, що на початку складних числівників санскрит вживає **dwi** замість **dwa.** Натомість два **а** у слові **dasan** доводять лише те, що вже зазначалося, а саме, що українське **о** та **е** санскрит постійно змінює на своє вічне **а,** тож і укр. **десять,** чеське **deset,** старослов'янське **десонт,** могло змінитися на **dasan.** Латинське **desem** також пишемо з **е**, а не з **а**, так само й грецьке **deka,** ци ганське **деш,** германське **zehen,** німецьке **zehn,** англійське **ten.**

11-*ть*, 12-*ть*, 20-*ть*, 30-*ть*, 50-*т*

Українське **одинадцять,** польське jedenasclo походять від українського ***один-на-десять,*** тобто один накладається на десять, що є дуже логічним та незрівняно правильнішім від латинськогор **undecim,** санскритського **ekadasan** та грецького **endeka**, які буквально означають не "одинадцять", и "один десяток". Так само й латинське **duodecim.** санскритське **dwadasan** та грецьке **dodeka,** буквально перекладаються як "два десятки" замість "дванадцять". Натомість українське **дванадцять** також утворене за цією ж схемою — ***два-на-десять,*** як і **тринадцять** — це ***три-на-десять*** і так далі аж до дев'ятнадцяти. Отже санскритські **dwadasan** та латинське **duodeci** мали б виражати те ж, що й українське *два-десять* (двадцять чи двадсять), польське **dwadziescia.** А от й санскритське **winati** або **wjacati,** замість **"dwinsatl", "dwjcati"** означає двадцять, відкидаючи на початку та всередині d, так само й латинське **viginti** замість **"dviginti"** пропускає дві літери **d**, а з українського закінчення **-цять,** у слові ***двадцять,*** робить своє закінчення **-ginti.** Англійське **twenty** (двадцять) французьке **vingt,** німецьке **zwanzig** являють собою форми, що вже зовсім виродилися [це и ні дивно, зважаючи на порівняну молодість цих мом]. Українське ***три-десять*** (**тридцять**), латиною **triginta** замість **"tridcinti",** санскритське **trinsat** замість **"trisat",** також відкидають **d,** що означало б *"трицять"* замість *тридцять.* Українське **п'ятьдесят(ь),** російське **пятьдесят,** польське **piecdziesat,** по-саскр. — **panthshasat** замість **panthshadasat,** провансальське **quincenti** замість **quindecenti,** лат. **quindenti** тощо. Тут слід звернути увагу на ту важливу обставину, що всі вищенаведені

закінчення: санскр. **-sat,** лат. **-ginti, -genti,** Прованс, **-centi,** а також анґл. закінчення у словах **twenty** (двадцять), **fifty** (п'ятьдесят), грецьке **pantekonta** (п'ятьдесят) замість **"pentegenti"** чи **-centi,** усі вони незаперечно доводять, що первинно санскритська форма **dasan** звучала як **dasat,** лат. **docem,** як **decent, deset,** а грецька **deka,** як **dekat, decat** та інші, тобто майже як українське ***десять,*** чеське **deset,** отже санскритське **dasan** не походить, як стверджує Бонн, від **dwa-san**.

100

Сто походить від ***стоп! стояти!,*** так само *як десять* від *досить,* проте невиключено, що від *десятий* пішло *сотий,* а звідси вже сто, бо від санскритського **dasati** вчені виводять **sata** (сто), звідси провансальське носове **santa,** латинське **centum,** французьке **cent,** германське **hunt** замість **"sunt", "sent"**.

1000

Тисяч походить від українського ***десяч*** (десяток), маючи на увазі десяту сотню. Так само санскритське **shashti** (шісдесят) походить від **shashta** (шостий). *П'ятак* також часто українцями переробляється на *п'ятач.* Тисяча литовською - **tukstantis,** але й п'ять литовською — **penktas.** Готською — **thouend,** німецькою - **tausend,** англійською - **thousand** теж означає тисяча. Не дивуватимемося закінченням -**send, -sand,** бо таке саме носове існує і в польській мові **tysionc**, **tysiac.** Санскритське **sahasra** (тисяча) здається не пов'язане з українським, можливо наші пращури не вміли ще рахувати до тисячі перед розділенням племен. Литовці та германці запозичили цю форму в українців та слов'ян, як і багато інших нових народів, уже пізніше через близьке сусідство та через взаємний вплив і змішання.

Таким чином, завдяки вищенаведеному порівняльному аналізові ми можемо стверджувати

1. Що відкриття та названия перших десяти чисі-и шо вживаються зараз усіма арійськими (індоєвропейськими) народами, зроблене слов'янами, а у більшій мірі так званими українцями, або русинами від котрих, тобто від Київської Руси, сама ж сучасна Росія отримала свою назву. [Після перемоги у Північній війні проти Швеції та придушення спротиву українського народу на чолі з гетьманом Іваном Мазепою у 1721 році московський цар Пьотр Перший проголосив себе імператором, а назву своєї держави Московії змінив на "Россия" — візантійська транскрипція назви давньої української імперії Руси (до речі й герб Російської імперії було взято Петром візантійський — чорний двоголовий орел). Він заявив: "Отныне народ московский будет зваться народом русским!" За те, щоб західні писці віднині писали Russia заміст Moscovia Пьотр заплатив золотом Таким чином він хотів, аби його новоутворена імперія виглядала в очах Європи спадкоємницею знаної Київської Руси, що існувала до 12-13 сторіччя. Він хотів, аби на заході вважали, що у Східній Європи споконвічно панували лише москвини-росіяни. Слід визнати, що йому це вдалося — Захід переважно й до

сьогодні так думає. Петрові було легше це робити, знищивши істиного спадкоємця Руси — Україну та проголосити українців малоросами та частиною виликоросійського народу. Тож русини-українці втратили не лише державу, а й історію. Ось де коріння національної політики Росії. Тут слід згадати й про походження назви "Україна". Це звісно ніяка не "окраїна" (такого слова в укр. мові взагалі немає "околиця"), бо у 12 сторіччі, коли ця назва виникла, поруч не було жодної держави, яка могла б назвати могутню ще імперію своєю "окраїною" (Москва, наприклад, була лише заснована у 1147 році). Натомість ймовірно, що назва "Україна" складається з двох слів: "у" (тобто "в", "всередині") та "країна". Так позначалася метрополія, або етнічні землі русинів — господарів імперії Київської Руси, без урахування колоній. Тобто Русь (імперія) мінус колонії дорівнює У-країна ("внутрішні землі"). В німецькій мові теж існує подібний термін — Inland (in — в, у, Land — земля, країна), що вживається на противагу Ausland (закордон). Виникнення цієї назви було зумовлено тодішніми процесами розпаду імперії та необхідності окремого позначення її "неколоніальних" територій. Але стара назва Русь зберігалася за Україною аж до середини 15-го сторіччя про що свідчать числені документи та літописи, а за її окремими частинами — до 19-го (Галичина) та 20-го (Закарпаття) століть. А Росія має до історичного та культурного спадку Київської Руси приблизно таке ж відношення, як до відповідного спадку Римської Імперії (Roma) має її колишня колонія Румунія (Romania)].

2. Що відкриття цих чисел не може вважатися над то давнім, порівняно (певно перед тим уже був у вжитку інший простіший спосіб рахування), бо мова тодішніх слов'ян, а переважно головного племені, була такою самою, як сучасна українська мова, і навіть тоді вже була частково змінена. Таким чином, замість *до-сита* вже казали *досить,* замість *тере-той* казали *терти, тере,* тре тощо.

3. Що вже тоді наші пращури святкували сьомий день.

Небагато пройшло сторіч від часів панування латинської мови, але зараз її вже ніхто не розуміє, так само німці не розуміють мови ґотів. Діалекти диких людей змінюються протягом кількох поколінь, мова ж українців, хоча теж не зовсім у первинній формі, стоїть до сьогодні твердо, наче непохитна скеля. Якщо колись не скоро здійсниться ідея про загальну слов'янську мову, то українська перша перед усіма має на це право, бо то в мова корінна, й тому-то всі слов'янські народи краще розуміють її, ніж усі інші мови. Так, поляк, словак, чех, серб та інші легше зрозуміють українця, ніж росіянина, а цей останній швидше зрозуміє українську, ніж польську, чеську тощо.

А між тим деякі російські та польські вчені стверджують, що українська мова є продуктом виродження вже у історичний час ! Ось до чого довело минуле розповсюдження (не у розмові, але у писанні) так званої старосло'вянської, а пізніше церковно-слов'янської мови! ["Старослов'янська мова виникла з потреб створення перекладів культової літератури для поширення та зміцнення християнської віри й богослужіння серед давніх слов'ян. У 60-х роках В сторіччя, 862 або 863 року у Константинополі слов'янські просвітителі Констянтин (Кирил) та Мефодій з цією метою й створили першу слов'янську

літературну мову на основі рідного їм солунсько-македонського діалекту староболгарської мови…" М.Ф.Станівський "Старослов'янська мова. Навчальний посібник для студентів педагогічних інститутів»., Київ, видавництво "Вища школа", 1983 р.]. Так російське **ходил, просил, дал,** польське **chodzil, prosil**, **dal** (українською **—ходив, просив, дав)** походять від старослов'янської л. Що ж на це скажуnm, санскрит та латина? Навіть більше цих останніх вироджені грецька, ґотська, англійська можуть протестувати проти настільки ненаукової думки.

А ось провансальське подвоєне **dadawa,** українською — дав, так само й санскритське **dadaw** або **dadau,** але й у Вятській губернії говорять **пошоу** замість загальноросійського **пошел,** або польського **poszedl, нашоу** замість **нашел.**

Таке саме зустрічаємо й у латинському **polui**, у давнину **poluvi, habui** замість **"habeui", fui** замість **"fuvi".** Латинське **amavi, amaban** беруть закінчення від українських **-в, -вем,** наприклад, ***любив, люби-вем*** (я любив), польською **lubie, lubiem.** Таке саме закінчення мають італійське **amava,** іспанське **amaba** (змінюючи **v** на **b**). Українське ***скребавем*** (або я ***скребав)*** латиною звучить як **scribebam,** італійською **scriveva,** іспанською **scribeba,** французькою **j'ecrivai.** З цього бачимо, що латинське **scrribebam** (я креслив) має якраз те саме закінчення, що й українське **скребавем,** польське **skrobalem,** яке, проте, вже загубилося як у старослов'янській, так і в російській мовах, а тому й слід додавати займенник **я** [у сучасній українській мові закінчення **-вем** зберіглося лише у деяких діалектах, проте у подібних формах першої особи множини існують закінчення *-емо, -ємо, -имо,* наприклад *працюємо*]. Таке закінчення зустрічаємо й у санскриті, наприклад: **abhuvam** (я був), українською — ***бувем,*** польською **bylem.** З цього випливає, що не українське **-в**, **-вем** походить від російського чи польського **-л** чи **-l**, **-lem,** а навпаки, ці закінчення походять вже від українських, до того ж росіяни та поляки часто вимовляють **л** замість **в,** наприклад російське **столб** та польське **slup** замість українського ***стовб, стовп*** (санскр. **slhamba,** лат. **atipes).** Українське **стовб** є початковим, бо походить від дієслова **ставити,** з коре-нем **став,** санскритське **stha** (стати), **staw** (ставити). Тож немає сумніву, що санскритське **sthamba** замінило **w** на **m**, а латинське **stipes** це відозмінене **stives.** Російське **столб** та польське **stub** більше відрізняються від українського, ніж санскритське та латинське! Скандинавською **stolpe** означало **стовб**, а також бога війни.

Сліди закінчень подібних до закінчень на **-в** зустрічаємо й зараз у новгородців та в інших слов'ян, навіть не дивлячись на панування (у писемності) старослов'янської мови. У збірникові Святослава 1073 р. зустрічаємо українське **дав,** але це все ж не завадило декому стверджувати, що українське **-в** уже у нові часи перероблено з **-л**! Ті самі панове гак само "науково" стверджують, що українське **дж** (напр. **буджу)** так само, як і російське **ж (бужу),** з'явилося лише у 16 сторіччі та було перероблене зі старослов'янського **жд.** У такому випадкові виходило б, що польське **dz,** санскритське **g** (дж, дз), італійське **ge, gi**, англійське **j** (дж), також не старіше від 16-го сторіччя? Навпаки, старослов'янське **жд** є вже перероблене українське **дж.** Потебеня виводить його не від **д**, а від **ж**,

але дуже помиляється, бо російське **бужу** (польське **budze)** походить від **будить** (укр. ***будити),*** так само українське **ходю, ходжу** (польське **chodze)** походить від **ходити.**

Ми бачили, що санскр. **abhuwam** (я був) це теж саме, що й укр. ***бувем,*** польськ. **bujem,** лат. **fui, ex, foui, fuvi;** проте у інших мовах досить часто відкидається **в**, наприклад: українське ***бравєм*** (я брав), ***убравем*** (я забрав, прибрав), польське **zabrajem**, але санскритське **abharam** (я ніс), латинське **ferebam,** грецьке **eferon.** Український корінь ***бра, бер, бир, брати,*** санскритською — **bhar, bhri,** грецькою та латиною — **fer,** Готською — **bajra,** означає нести. Українське ***беримо,*** польське **bierzmi,** санскр **bharama** (несимо), отже поняття *нести* походить від *брати, забирати* [порівняй англійське **to take** брати, **to take away** —уносити, хоча й корінь інший, проте механізм утворення поняття подібний], бо корінь **бр** є той самий, що й **пр** від слова **яти, ять**, звідси українське **прийняти,** польське **prizyiac** російське **принять.**

Нарешті, додамо ще, що не лише українське закінчення **-в** знаходиться у санскриті, латині, а ы кож у італійській, іспанській, французькій мова* але й ґотській — **gaft** українською означає **дав**, тобто **д** замінене на **g**, а **в** на **f**. Англійське **he gave** (він дав) ближче підходить до типу, але не слов'янського, російського чи польського, а до українського, санскритського та інших. Такий самий первісний тип являє собою й український корінь ***бу, бути,*** але не старослов'янський **быти** и російське **быть,** польське **byc.**

Ще Максимович помітив, що корінь **бу** відповідає санскритського **bhu** (бути). Латинське **fuerev,** французьке **futv** (був) також пишемо через **u** (у), як і українське **бути.** Проте первісне **у** зустрічаємо і в похідних російських формах: **буду, будь, будто, будни, будничать** тощо. Вже англійське **to be** (читаємо "ту бі") є зіпсутим, так само як і німецьке **ich bin** (я є), кельтське **bott** (бути), санскритське **byan** (мешкати, перебувати), Готське **bauan** але й російський тамбовський діалект вживає **бавать** замість загальноросійського **бывать** (укр. **бувати).**

На початку цього дослідження від слова **ходити** ми виводили **знаходити, знахар** та **знати,** але від цього кореня походять і багато інших. Так від українського ***сходити, схід*** походить санскритське **hand,** латинське **scando** (входжу, вступаю), **Scandinavia, scandula, scala,** французьке **escalier** (сходи), польське **schody**. Таким чином, уже від українських форм походять іншомовні форми! Від ***(з)находити*** походить нормандське **fundu** (знайти), англійське **to find,** німецьке **finden;** але й новгородці часто говорять **"фодить"** замість **ходить,** а українці **"фатати"** замість **хватати.** Вже від зіпсутої української форми ***фатати*** походить латинське **facio** (роблю), буквально *"беруся, хапаюся за роботу".* Так само від українського ***лапати*** (хапати), польське **lapac,** походять грецьке **labein** (брати), латинське **labor** та англійське **labour** (робота, праця); звідси ж українське ***робити, робота,*** польське **robic,** російське работа, литовське **loba.** Й санскритське **labhe** також, як і в українців, змінюється на **rabhe.**

Від українського ***виходити, вийти, вистя*** походить польське **wyjscie,** що означає вихід та відхід; звідси німецьке та англійське **west** (захід), французьке

I'ouest, а від схід, сходити походить німецьке **ost,** англійське **east,** французьке **l'est.** Латинське **ascendo**, таким чином, також від ***сходити.*** Від українського уходити походить укр. *устя* (місце, де ріка "уходить" до моря), польське **ujscie,** російське **устье,** італійське **uscio** (двері, вихід); звідси також укр. **вуста** або **уста,** польськ. **usta,** санскр. **ashta, asya, as**, лат. **os** (вуста), **ostium,** грецьке **estia** (камін), французьке **l'issue.** Від ***схожий*** походить майже таке саме і арабське **schaden** (схожий). Від ***сходитися*** (у значенні *миритися)* походить укр. **згодний, згода!,** польськ. **zgoda!** (хай буде так! добре!), анґл. **good! ,** санскр. **hauta!** (добре!), німецьке **gut!,** а також українське **годі!** Слід пам'ятати, що в українській мові порівняно мало вживається звук, що відповідає латинському і польському **g** та російському **г** [українське **ґ**], які часто вимовляються як тверде h [наше **г**], тому перехід від **сходитися** до **згодний** є дуже природнім та зрозумілим. Німецькі вчені стверджують, що й нормандці та германці у давнину вживали **h** замість **g**. Вже м'яке **h** переважає і у санскриті, при тому з'являється й **g**, що я відношу теж до носових звуків, що не були властивими первісним аріям [Можливо, але в українській мові поряд з **г** (латинський відповідник - **h**) досить широко вживається й **ґ** (лат. — **g**) і не лише у запозиченнях (на приклад: **конґрес, маркетинґ** тощо), але й у давніх суто українських словах **(ґанок, ґудзик, ґава** тощо). Таким чином в українській мові тонкіше розрізняються нюанси цього звуку, існують окремі літери для **г**, **ґ** та **х**. У інших мовах, натомість зазвичай чітко розрізняються лише два з них. Гак, наприклад у романо-германських (англійське німецька, французька...) та у деяких слов'янських мовах (польська, чеська...) окремо позначаються лише **h** (укр. **г**) та **g** (укр. **ґ**), але не розрізняється **х** (хоча іноді цей звук позначається як сполучення букв **kh** чи **ch,** проте частіше зливається з **h** та на письмі передається відповідно). Натомість у російській мові не розрізняється звук **h** (укр. **г**), який зливається у росіян з **g** тау написанні частіше передається як російське **г** (вимовляється "**ґ**") або рідше як **х**. Наприклад, імена **Gabi** та **Helmut** російською обидва пишуться та вимовляються з **г** - **Габи, Гельмут** (українською - **Ґабі, Гельмут).** Те саме стосується і іншої групи літер: **і** (лат. - **і**, рос. - **и**), **и** (лат. - **у**, рос. -**ы**), **й** (рос**. й**) та **ї**. Остання також характерна лише для української мови та у більшості інших індо-європейських мов не розрізняється. Літера **й** існує в російській та деяких інших слов'янських, проте її немає у романо-германських мовах. Отже, збереження цієї уваги до тонкощів звукової передачі в українській мові є додатковим свідченням на користь її давності та первинності. [Тож не дивно, що за часів СССР літера **ґ** була безпідставно вилучена з української абетки за сприяння "партійних мовознавців" й відновлена лише з набуттям Україною незалежності у 1991 році.] Українське <u>**годити**</u> має багато значень, деякі з яких уже забулися іншими слов'янами, а саме:

1. *Мирити, задовольняти, наймати на службу.*
2. *Співставляти, узгоджувати;* звідси готське **gadeti** (діло, робота).
3. *Нападати, потрапити;* польське **godzic, ugodzic,** російське **угодить.**

4. *Бути корисним або придатним до чогось;* польськ. **godnosc** (гідність), англ. **goodness** (доброта), **good** (добрий, придатний, спроможний), **goods** (речі, товари).

5. *Догоджати;* звідси **вигода, вигідний.**

6. *Зачекати;* рос. **погодить, погода; дождь,** українське **дощ** [порівняй — Даж(дь)бог], польськ. **deszcz.**

Від ***годити*** у значенні *догоджати* походить італійське **godere** (користуватися), **goditore** (смакоїд), німецьке **gedeihen,** лат. **gaudeo** (радію, користуюся), грецьк. **getheo,** французьке **la gaite** (радість), санскр. **gaga ("гаджа"** — п'яниця). Від ***годити*** у значенні *співставляти, узгоджувати* походить укр. **година,** рос. **год** (рік), санскр. **hati,** також **gati,** грецьке **etos** (замість **"hotos").** Від **год** походить рос. **годовать** (жити, перебувати на протязі року), укр. **годувати, перегодувати** (провести рік, вигодувати худобу), польськ. **hodowac** (старатися, годувати). Від укр. ***годувати*** походить **готувати** (у значенні *варити),* звідси англ. **hot, heat** (тепло), німецьке **heiss.** Латинське слово **coguo** (варю) також має значення *готувати, влаштовувати.* Звідси вже англійське to **cook,** німецьке **kochen, рос,** польське кухня, **kuchnia.** Лат. **coguo** це подвоєне замість *coco*, так само як **bibo**, подвоєне від *пити.*

Від ***уходити, входити*** походить не лише **устя** та **(в)уста,** але й **вухо,** де звуки "сходяться", "входять" як у двері чи кватирку. Російською **уши** (вуха), італійською **uscio** (вхід, двері). **Вухо** грецькою **ous,** ґотськ. **auso,** литовськ. **ausis,** а змінюючи **s** на **r**, постає латинське **auris.** Так само від **os** (вуста) походить латинське **oris.** Від **auris** вже походить, італійське **orecchio,** французьке **orelli,** англійське **ear** (вухо), у якому вже немає жодної первинної літери! Щодо форми **auso, ausis,** то в нас іллір. **uho** змінюється на сербське **uwo,** укр. **вушко** чеською — **ousko.** Так само українське **його** російською хоч і пишеться **его,** але вимовляється **"єво",** а у пермському діалекті російської кажуть **"добрыф", "многиф"** замість **добрых, многих,** або **"восподин"** замість **господин.**

Від українського ***злити-вуха*** походить **слух,** бо звуки "зливаються" у вухах й так породжують слух. Від ***слухати*** походить **слугувати, слуга** [формула "слухаю та підкоряюся!"], санскритською — **sarakas** замість **"salahas", "slaha".** Від укр. ***слухаю,*** замінюючи **i** на **r**, з'являється санскр. корінь **sru, cru,** латинськ. **clueo,** грецьк. **kluo** (чую, слухаю), латинськ. **cliens,** провансальське **cluiens,** Готське **hliuma.** Як від *знахо-дити, знайти* походить *знати,* так само віл ***слухати*** походить російське **слыть, слынуть** (славитися), старослов'янське **слуты.** Від українського закінчення **-в** походить **славний, слава, славити(ся), прославити(ся),** а також **слово.** Від *слово* вже походить **слов'яни,** а не як російське **славяне** через звичну заміну **о** на **а.** Від ***слава*** походить ведійське **sravas, cravas,** грецьке **klofos,** латинське **cluis ex cluvis, clivior, cluior.** Нас не повинні дивувати скорочення коренів у інших мовах, наприклад: санскр. **sru,** лат. **clu** замість української основи ***слух,*** бо таке саме скорочення зустрічаємо й у тамбовському діалекті російської — **слы** замість **слышишь, гля-ка** замість **глядика, табеи чал** замість **тебе чаялось.** Українське ***слава***

нормандці скоротили до **laf, lot, leif,** а польське **czworo** скорочується англійською до **four.**

Фальмераер стверджує, що сучасні греки є лише мішаниною ілліро-слов'ян. До самого Криту зустрічаємо слов'янські топоніми — назви гір, річок та селищ, слов'янський вплив ще більше проявляється в одязі, мисливстві, військових звичках та способі життя греків. Дійсно, деякі українські слова запозичені іноземцями вже порівняно нещодавно. Так від **злягти** (у значенні легти кістками у битві), польськ. **zledz, poledz w bitwie** або бути **вбитим у битві,** походять німецьк. **schlacht** (битва, бойня), **schlagen** (бити, вдаряти), раніше це писалося **slagan;** звідси германське **lah** (знак, наріз), німецьк. **lachen** (призначити), грецьк. **lachos** (частина, наділ), лат. **lancino** (розрізаю), **lacero** (здираю). Можливо звідси походить новгородське **ляшить, лешить** поле або ділити на **"лехи",** польськ. **lecha.** В нижегородському діалекті російської **ляхы**, у пермському — **леха**, означають дванадцяту частину десятини. У візантійській хроніці 1174 року вже зустрічаємо **"lechis** scythicae genti". Українське ***злягти,*** польськ. **zledz** мають також значення звільнитися від тягаря. Від цього самого укр. кореня ***полог*** походить укр. **пологи,** польськ. **polog,** російськ. **плодить(ся).** У новгородському літописі читаємо: "которая жена подлегла (позбулася тягаря), тую в дом взяти церковный..." А от якраз у німецькій, **schlagen,** раніше **slahan,** також означає родити, відбувати пологи — "von gutem **schlag"** (доброго роду). Таким чином, нормандське **slagt,** германське **slahta** (рід, родина) взяті від слов'ян, а потім повернулися до них у формі **шляхта, шляхетний,** польське **szlachta, szlachetny.**

Від того самого кореня *лягати,* а саме від слова *налягати* походить укр. **налигач** (мотузка, що нею зв'язують роги пари волів), звідси **лигати** (зв'язувати воли), грецьке та латинське **ligo** (в'яжу, зв'язую).

Коли вже переконалися, що українське слово зробилося надбанням багатьох народів, навіть не арійських, то зрозуміло, що й первісна слов'янська цивілізація, звичаї, закони та релігія слугували зразком для інших [точніше розповсюджувалися разом із розселенням оріїв-праукраїнців з території Оріяни праукраїни, яке дало початки європейським цивілізації, про що свідчить аналіз числених археолоґічних даних].

Тож не критикуватимемо Колонтая за його надто натягнуту гіпотезу про скифів-богів, котрі нібито напряму походили від нащадків вцілілої від потону родини, а їхня мова була первісною майже для усього людства! Мицеєвський також називав слов'ян вчителями майже усіх народів [цікаво, що римлян звуть "вчителями Європи", а етрусків — перших жителів Італії та засновників Риму, що походять з української трипільської культури — "вчителями вчителів"], а Коллар заповнив слов'янами землю ти усі періоди класичної давнини.

Й насправді, якщо прийняти за основу думку західних вчених про арійську колиску не в Азії, але на Слов'янській рівнині ["Ідея про те, що західні цивілізація зародилася на Близькому Сході була спростована в результаті сучасних археологічних технологій аналізу матеріалів шляхом їхнього нагрівання та аналізу випромінення, яке при цьому виникає. Найновіші дані

вказують на те, що прогресивні ідеї та вироби пересувалися зі Східної Європи на Близький Схід, а не навпаки..." газета The Sunday Times, June 19, 1988.], та оглянути числені могили (кургани), що тягнуться нею до самого центру Азії, то стає правдоподібним, що пращури слов'ян не прийшли до Дніпра з Азії, а навпаки, дорогою, яку всіяли своїми кістками, довший час пересувалися на Схід та нарешті підкорили багату Індію [цей шлях та підкорення описуються у давній індуїстській пам'ятці Ріґведі]. У такому випадкові підкорення Сибіру купкою козаків було лише зменшеним повторенням того, що відбулося ще у доісторичні часи у Центральній та Південній Азії. Ми вже зазначали, що літера **а** панує у санскриті, а разом з тим представили докази, що не лише українські, але й латинські **о** та **е** санскрит змінює на **а**. Потім, якщо факт переробки російської мови у внутрішньо-східних губерніях [центральна Росія навколо Москви] на "акаюче" наріччя співставити з можливим переселенням пращурів слов'ян до Азії, то таким чином ми легко переконаємося, що вони стикалися під час довгої мандрівки з племенами фінської та монгольської породи та набули також акаючу вимову, або, іншими словами, одне з давніх індійських нарічь. По тому цивілізаційний поступ ще більше вплинув на зміну вимови, тобто на відхід від первісних форм [Тут М.Красуський фактично описує універсальний механізм виникнення усіх індо-євро-пейських мов з єдиної, як її звуть лінґвісти, Прото-інодєвропейської, якою як ми тут переконалися є та, що зараз має назву української мови. Ці мови тим більше схожі на первісну, чим ближче вони від неї знаходяться у просторі й часі свого формування; скажімо, польська має з українською більше спільного, ніж німецька, а ця остання більше, ніж англійська]. Сучасна російська мова майже на очах стала невпізнаною, а хто може сказати скільки століть переробляласе мова давніх індійців, поки не зробилася санскритом! На викривлення давньої мови не меньше подіяло й змішання з тубільцями Індії, так званими дравидами. Мовою арійського походження, за обчисленням Макса Мюллера, говорить 125 мільйонів індійців, а мовою дравідів — 115 мільйонів. Ще нещодавно санскрит вважався "батьком" усіх арійських, зараз прийшли до висновку, що його можна назвати лише їхнім "братом". А хто ж батько?

Мюллер стверджує, що давно ще перед санскритом він згас, але те ж саме мабуть сказали б і про давню скандинавську, якби Ісландії вже не існувало. Для західних ерудитів, заглиблених у свої дрібниці, й "Русьландія" також леде чи існує, тож не будемо цьому дивуватися. Не дивуватимемося й нашим рідним ерудитам, для котрих українська мова теж майже не існує. Коли одного з них я нарешті переконав, що українські закінчення **-в**, **-вем** [дивись вище] є старішими від старослов'янських, російських та польських **-л**, **-l**, **-lem,** бо такі самі знаходимо у санскритських **-warn, -wa,** у латинських **-vi**, **-bam,** тоді до невимовного мого здивування, вчений професор, наче жалкуючи, що надто далеко відійшов від рутини, що зрослася з ним, раптом захитався та мовив: "Так... але... хоча... а хто знає, може дійсно малоросійське [українське] **-в**, **-вем** все ж походить від **-л**!.."

Відомо, що прийменники **по-**, **на**-, поєднуючись з коренями дієслів утворюють нові слова. Прийменників цих уже не зустрічаємо у первинному вигляді в інших мовах, але нові корені, що походять від них, були запозичені з української так званими класичними мовами, зрозуміло ще перед розділенням племен. Так, від українського ***полити*** (від дієслова **лити,** розмочити, наприклад, дощем) походить болото, замість **"полото", "полито"** (багнюка), польське **boloto,** італійське **loto,** замість **boloto, bloto,** латинське **lutus,** німецьке **land,** польське **lad,** французьке **boue** (укр. **багно)** тощо. Ми бачимо тут, що первинне **болото,** або **багно** перейменовувалося на значення земля в інших народів, ще жили у вологому кліматі [те що для праукраїнців було болотом чи багном, для цих країн було звичайною землею]. Не лише давня Німеччина, але й давня Індія були вкриті лісами.

Від українського ***тяти*** (різати, рубати), польськ. **ciac**, санскр. **ciati** (відрізає). Від укр. ***стинати*** (зрізати), польськ. **scinac,** лат. **scindo,** санскр. **thsindami** (ріжу), грецьке **schiso**, німецькі **schinden** (здирати) та **schneidon** (різати). Але й українське ***тяти*** змінюється на **тюк, цюк, тюкати, цюкати**, польське

ciukac (робити надрізи), звідсі ж укр. **сікти**, **сікач, сокира,** польськ. **sikac**, **siekiera**. Від українського **посікти** (у значенні зробити дуже дрібним) походить **пісок**, санскр. **pis, pish, pinashmi** (сікти, товкти, дрібнити), латинське **pinso**. І тут українське **і** зустрічаємо у санскриті та у латині, як і наш прийменник **по**-. Його зустрічаємо й у латинському **potens,** що походить від укр. слова **потяг**, **потуга, тягар,** польське **tego**, **potoga** (потуга), **potezny** означає те саме, що й санскритське **pattjati,** лат. **potis-est**, **potestas**, **ex potent-tas, poten-tia** (сила), англійське **tense, tension** (напруга), грецьке **despotos.** Від українського **пора** походить укр. **поратися, журитися**, польське **nurzac sie** (укр. **занурюватися**), **nurzac sie** (знемагати), **ponury** (укр. понурий), грецьке **poneros** (злий, хитрий). Від українського **сполом**, польське **pospolu, pospolstwo** (простий народ), звідси латинське **populus** замість, "**pospulos**", Італійське **popolo**, французьке **peuple**, англійське **people** (народ), грецьке **pollos** (багато), **polis** (місто), лат. **pollere politicus** тощо, які вже майже не можливо впізнати з точки зору первинних форм, наприклад, германське та англійське **folk** (натовп, народ).

Проте, у інших мовах нерідко відкидаються наші прийменники, наприклад, українське **вдома, в домі** — латинське **domi** (вдома), але й росіяни часто кажуть **дома** без **в-.** Від українського ***віяти*** походить **вітер** ("вітер віє"), польське **wiater,** санскр. **wata,** лат. **ventus,** анґл. та німецьк. **wind,** але вже від **вінути, повітря,** рухатися **по вітрі** походить анґл. **weather,** німецьк. **wetter** (погода). Українське **по-** тут відкинуте, так само як у нормандському **fundu** — (з)находити, відкинуте **на**-. Латинське та грецьке **aer,** анґл. **air** (повітря) вже важко впізнати.

На закінчення мушу зізнатися, що у цьому короткому викладі моєї порівняльної праці я не мав претензій й навіть можливості вичерпати питання про походження арійських мов, але тим не меньше, те що я тут сказав, здається не залишає сумніву, що як українська, так і російська (переважно народна) мови

розвинулися самостійно, без допомоги так званої старослов'янської [хоча російська зазнала від останньої значно більшого впливу], ще у доісторичний час, і що перша з них, пануючи у центрі слов'янського світу [і Європи], найменше між усіма старими й новими арійськими зазнала викривлень. Щодо доказів, які ґрунтуються на історії, то й літопис ["Панонське житіє Кирила"] вчить нас, що св. Кирил знайшов уже в Корсуні Псалтир та Євангеліє *"руськы письмены писано, и чловека обретглаголюша тою бесідою..."*

Певно, читач вже досить втомився від настільки сухого та невдячного (в нас) предмета, та нехай дозволить мені поставити ще одне питання. Чому, володіючи найбільшою та найбагатшою країною, що спиралася на два моря, Чорне [яке раніше звалося Руським, зрозуміло від Русь, а не від Росія] та Балтійське, наші доісторичні пращури відстали від усіх арійських племен? Відповідь на це, здається, дана вже Геродотом, котрий розповідає, що за межами земель скитів-кочевників та рільників (хліборобів) мешкали на схід від Дніпра (у сьогоднішніх Орловській та Тульській губерніях [нині області Росії) племена іншої породи, котрих він називає антропофагами, тобто людожерами. Деякі з них запозичили у скитів одяг, а інші разом з тим і мову; тож, ці чужинці жили у цій місцевості довший час ще до Геродота, як що встигли перейняти навіть мову. З цього можна зробити правдоподібний висновок, що один і російських діалектів, "акаючий", утворився вже перед Геродотом, та до існування Греції та Риму пращури сучасних українців знаходилися під тиском північних варварів, й це між іншим змусило їх розійтися у різні боки, як на південний схід, так і на південний захід [Подібну гіпотезу висловлюють також інші, зокрема російський вчений Г.Гриневич стосовно причин переселення трипільців з Подніпров'я до Італії та на острів Крит]. Численні укріплені містечка, наче макові зерна, розкидані по всій нашій землі, доводять, що слов'янські пращури постійно жили на воєнному становищі, що стримувало розвиток. Та не ідеалізуватимемо їх надмірно, як це роблять інші... Ватажок антів Лаврітій відповідаючи аварам казав: "Поки на землі вистачить мечів та стріл, ніхто не підкорить слов'ян."

Латинське **vincere** ex **gvincere** (перемогти) вироблено не давніми італійцями, а давніми українцями. Вищенаведені слова ***тяга, туго*** походять **відтягати, тягнути,** латинське **tengo,** санскритське **tan** (розтягнути), грецьке **tejno.** Від українського ***витягати*** (у значенні стягувати на війну), польське **wyciagac w pole,** походить укр. **звитяг, звитяжити,** польське **zwyciezac** (перемагати). Італійське **vincere** навіть означає при цьому *виривати,* тобто витягати. Звідси ж походить санскритське **wigi** (перемагати), **wigesha** (перемога). Та й саме ж латинське **tencere ex gvincere** теж змінює **з** на **g**, а **т** на **c**, як і польське **zwyciezac, zwyceztwo** (перемога). Та й латинське **tengere** змінюється на **cingere** (обтягувати), польське **ociagc.** Латинське **cingulus** є те саме, що й українське **тин** від слова **отянути, обтягнути,** відгородити. Від українського **з-тину** походить **стіна.** Скандинавське **tyn, tun** означали укріплене місто, город, англійською — **town** [українське **вал** це англійське та німецьке **wall** — стіна, вал, походить від українського ***валити,*** навалити гору землі]. Від того самого кореня **тягнути** (пісню) походить лат. **tones, tonare,** німецьке **ton;** звідси ж санскр. **ton**

(розповсюджувати), а не так як стверджує Мюллер, що лат. **tonos** вже походить від санскр. **ton.**

Від ***витягати,*** або виступати на війну, також походить **ватага, ватажок, витязь** тощо. Від укр. ***обтягатися,*** натягати на себе одяг походить **одягатися, одітися,** польськ. **odziac sie,** лат. **tegere** замість **abtegere,** грецьке **stego,** санскр. **sthagami.** Звідси ж латинське **tegula,** німецьке **dicht,** польське та німецьке **dach** (від укр. **дах).** Лат**. induo, indulus** є теж саме, що й **одітий, одягнутий** а все від кореня ***тягати,*** про що на підставі лише грецької та латини неможливо здогадатися.

Латинське **dux,** грецьке **tagos** від українського **ватаг, ватажок** також первісно вироблене українськими військовиками. Як від ***водити*** походить **вожак,** так від ***доводити,*** польською **dowodzic** (командувати), походить укр. **довидця,** пол.ськ **dowodca** (командувач). Звідси грецьке **difoko, dioko,** зендське **dwaozh,** лат. **douco** замість **dovuco** (веду), також **duco, educo, conduco,** італійське **condottiero.** Від ***водити*** також походить анґл. **to wed** (одружуватися), польське **rozwod,** російське **развод.** Старослов'янською **водить жену** означало бути одруженим.

Українське та російське ***князь,*** польське **kniaze, kniadz** (вища духовна особа), **ksiaze kosciola**, німецьке **koenig,** англійське **king** (король), також утворене українцями від ***кінь, коняг, конязь*** (вершник, лицар), і дарма німецьк. **koenig** Бонн виводить від санскр. **ganaga** або **ganitar** (читаємо **"джанітар"),** лат. **genitor,** що є те ж саме, що й укр. **жонатий.** Російське **жена,** польське **zona,** ґотське gens, дорійське **gana,** санскр. **gani** (читаємо **"джані" жінка),** але у Тамбовській та Курській губерніях також кажуть **жана.** Українське **коняка** означає великим кінь, польське **koniuch** (доглядач за конем). Від українського ***бити, бій*** походить англійське **to beat,** а від **боювати, воювати** — **war** (війна). Українське **дружина, дружинник,** нормандське **driuh** (слуга, військовий товариш), також не взято від варягів, як це стверджує польський вчений Шайноха, для котрого нормандці, як для деяких росіян варяги, зробили ся джерелом невичерпної фантазії. Від укр. ***дере-його*** походить **дорого, дорогий,** анґл. **dear.** Укр **друг** це те саме, що й нормандське **driuh.** Укр. **хват** також не взяте від норм, **hvat** (спритний, вправний), бо походить від укр. **хапати,** латинською **— сареге.** Українське **хапун, хапуга** означає **хабарник.**

Повторюю, дарма наших пращурів уявляють "рабами божими" або вівцями, у такому випадкові вони не змогли б організувати настільки сильну та мужню мову, у порівнянні з котрою як санскрит, так і грецька постають розніженими та бляклими.

Від слова ***братися*** походить **боротися, борня, боротьба,** звідси **боронити** (захищати), **броня** (захисний шар), **зброя,** польське **bron** (зброя), норм. **brynia,** й навіть у перекладі Біблії Ульфілія 4-го сторіччя з грецької на ґотську зустрічаємо **brunio** (залізний обладунок), що польською буде **uzbrojenie,** російською — **збруя.**

Богуфал стверджував, що у давній Польщі замість *містечко, город* вживалася назва **wik.** Нормандське **wik** означає укріплене містечко, звідси й **Barwik,**

Szlezwik, Riswik, Reykjavik тощо. Бандаке, а за ним і Шайнаха, стверджували, що вже від зазначених іншомовних форм походять і польські закінчення, наприклад, у назві давнього столичного міста **Kruszwica.** Але Шайнаха, мешкаючи у Львові, мав би знати, що русинське **віко** є те саме, що й польське **wieko** (кришка скрині, труни, коробки). Українці звуть **віком** також крамничку, що зачиняється за допомогою пересувної віконниці, що на ній вдень продають різні дрібниці. У російському словнику Даля **веко** та **вико** означають коробочку, а також місце продажу дрібних товарів, стійку. Тут ми маємо пояснення називання **віками** містечок у Польщі та Скандинавії, а також закінчень **-wik, -vik** у назвах колишніх нормандських поселень від Одра до Рейна, а також в Англії. Крім того, відомо, що у давній Польщі навіть костельні села укріплювалися замками, навіть хлібні сховища та млини обносилися кріпкими стінами, маленькі містечка обносилися частоколом, валом та каналом, над яким, зрозуміло, влаштовувалися висячі мости або **віки,** що підіймаються та опускаються, як кришки скрині. Читач певно здогадується, що **віко** походить від українського дієслова **вішати** або **висіти.** Отже, польська **Kruszwica (круж-віка)** означає місто, що оточене **кругом вікoми,** тобто розвідними мостами. Від ***вішати*** походить також **завіса,** а від **віко — вікно,** бо раніше, як не було скла, вікна зачинялися просто віконницями.

Тут не місце розмірковувати про походження нормандців та варягів, але у тому, що слов'янські пращури ні в чому їм не поступалися, сумніватися неможливо... Хто захоче мати уяву про війни Хмельницького та про велику, нескінчену Руїну, хай познайомиться з висновками Куліша та Костомарова. Тоді узнав, ким були поетично оспівані козаки. Розбишаками, що грабували більшою частиною православні церкви та народ, тобто хватами! Нігілісти — ті ж козаки, домагаючись необмеженої волі та безмежної рівності, вони так само заповзято, як тупі кріпаки, виступають за загальне невільництво [У авторі говорить його польське походження та виховання того часу, коли українське козацтво оцінювалося негативно, бо його повстання та війни спрямовувалися перш за все про ти польського панування в Україні].

Якщо зазирнемо до польської історії, то дійсно, золотий її вік вражає неймовірним злетом слов'ян сього духу. Речь Посполита — це та ж слов'янська, але вже культурна громада — зрозуміло, що як справжня російська община та земство но обійшлися без мужиків-куркулів, однак був час, ко ли ціла Великопольща складалася з "шарачкової» та незалежної шляхти, що захищала свою батьківщину та без допомоги селян обробляли власну землю. Але на початку історії бачимо дещо інше. Болеслав Хоробрий воював не лише мечем, але й підкупом та інтригами, до чого вживав й духовенство, нарешті самим німцям допомагай пригнічувати слов'ян. Хоча його й вважали найогиднішим з людей, проте від Дітмара отримав назву "великий та розумний". Польські князі також билися через дрібниці, як русини-українці, про яких у "Слові о полку Ігореві" сказано: "Стали казати: це моє, а те моє ж, — і про мале стали казати: це велике".

Такої традиції й до сьогодні дотримуються деякі спритні та витривалі, але знедолені слов'янські племена. Чи правду сказав ватажок антів, що ніхто не підкорить слов'ян? Та вони своїми ж руками самі себе підкорили.

1880, Одеса.

Переклад з російської здійснено за виданням Індо-Європа (ISSN 0869-2750) ч.1 за 1991 р. Переклад та коментарі у тексті Є.Репетька. Передмова В.Довгича